

Interview

Esther Verhoef

‘In mijn boeken komen amper politiemannen voor. Dat zegt toch genoeg?’

Van haar vier solothrillers zijn in Nederland meer dan een miljoen exemplaren over de toonbank gegaan. Haar laatste worp, *Déjà vu*, kwam meteen binnen op de eerste plaats van de Nederlandse bestsellerlijsten. Om maar te zeggen: het gaat hard voor de Nederlandse thrillerschrijfster Esther Verhoef. Althans in Nederland. Een doortocht op Poirot in Bruges – Knack Thrillerfestival moet hier verandering in brengen.

— door Michiel Leen / foto's Franky Verdickt

We treffen Esther Verhoef in haar favoriete *grand café* in haar geboortestad Den Bosch. Met amper vier uren slaap op de teller en een drukke dag voor de boeg – meteen na het gesprek zal ze samen met haar man Berry spoorlags naar Amsterdam vertrekken. Al draait ze intussen vijf jaar mee aan de top van de Nederlandse bestsellerlijsten, echt wennen lijkt het niet te doen, monstersucces.

Hoe voelt dat, je nieuwste boek dat meteen binnenkomt op één?

ESTHER VERHOEF: Heel vreemd. Er is een tijd geweest dat ik 150 exemplaren van mijn boeken verkocht en 's nachts schreef, terwijl ik overdag dierenboeken en journalistiek werk schreef om voor brood op de plank te zorgen. Pas in 2006 is de paardenmolen echt beginnen te draaien. Met alle gevolgen van dien.

We hebben met het gezin vier jaar in Frankrijk gewoond, in de Dordogne. We hoorden daar echt bij de gemeenschap. Maar toen *Rendez-vous* in Nederland doorbrak, werd ik overstelpt met aanvragen voor interviews. Ik pakte ook alles aan wat ik aan kon pakken en kon vaak geen neen zeggen. Daardoor was ik soms maandenlang van huis, ik in Amsterdam en mijn gezin in Frankrijk. Dat werd ondoenbaar. Dus maar weer naar Nederland verhuisd, met spijt in het hart. Nu bouw ik duidelijk schrijfperiodes in waarin ik onbereikbaar ben. Móét zijn, weet ik inmiddels; anders komt er geen nieuw boek. Wat dat betreft, heb ik mezelf echt in bescherming moeten nemen.

Een deelname aan het Knack Thrillerfestival stuurt met andere woorden je schrijverij danig in de war?

VERHOEF: Ik heb ooit eens bestsellerauteur Andy McNab geïnterviewd, hij schreef zijn boeken in vliegtuigen en op hotelkamers, tussen de promotionele bezigheden door. Hoofdzaak verwerd tot bijzaak. Dat was voor mij een spookbeeld, daarvoor ben ik te veel een hardcore schrijver. Maar naarmate je meer verkoopt en bekend wordt, word je steeds meer een bedrijf, daaraan ontkom je niet. Een schrijver die zich opsluit achter zijn schrijftafel is niet meer van deze tijd. Het festival valt precies midden in mijn schrijfperiode, inderdaad, maar ik werd gevraagd als eregast, en dan is de eer zo groot dat het boek echt wel even mag wachten.

Een bedrijf, gaat het zo hard dan?

VERHOEF: Om een voorbeeld te geven: op dit moment komt *Déjà vu* uit in Duitsland, *Rendez-vous* in het Verenigd Koninkrijk en *Close-up* in Spanje. Daar horen interviews bij, maar ook de vertalingen moet je begeleiden: voor de vertalers ben je zowat het enige aanspreekpunt. De Russische vertaling van *Rendez-vous* staat bijvoorbeeld vol voetnoten, omdat bepaalde Nederlandse gebruiken en woorden zo exotisch overkwamen dat ze extra uitleg nodig hadden. In voetnoten wordt de Russische lezers bijvoorbeeld uitgelegd wat voor soort winkel de Hema is. In drukke periodes kun je daar twee, drie uur per dag mee bezig zijn. Daar komen contractbesprekingen bij, luisterboeken, verfilmingen... Dat soort dingen ervaar ik wel als werk, in tegenstelling tot het schrijven zelf.

Je ziet het schrijven niet als een job?

VERHOEF: Een dagtaak is het wel, maar 'werk' kan ik het echt niet noemen. Daarvoor is het me te dierbaar, een innerlijke drang. Ik schrijf 's nachts. Vannacht heb ik ook weer tot drieën zitten schrijven, daarna het geschrevene geprint en meteen correcties aange- ▶

DE VROUW VAN 1 MILJOEN THRILLERS

Voor Esther Verhoef (°1968) thrillers ging schrijven, zat ze vaak huisdieren met haar fotocamera op de huid. Ze schreef tientallen dierenboeken, waarvan er een paar miljoen verkocht werden in talloze talen. Maar, zo gaf ze zelf aan in een interview, als je dertig keer over puppies hebt geschreven, dan ga je naar iets anders verlangen. Dat werden actiethrillers en later meer psychologische thrillers. In 2002 maakte ze haar thrillerdebuut met *Onrust*, haar doorbraak kwam er in 2006 met *Rendez-vous*, het verhaal van een vrouw die naar Frankrijk trekt, maar daar zichzelf verliest te midden van verbouwingsperikelen. Een affaire met een mooie bouwvakker zet alles op losse schroeven. In 2007 verscheen *Close-up*, waarin een vrouw zich verliest in een charismatische maar gevaarlijke fotograaf. Haar recentste thriller verscheen in 2010: in *Déjà vu* gaat een vrouw in Frankrijk op zoek naar een oude vriendin die van de aardbodem verdwenen lijkt. Zelf trok Verhoef in 2004 met haar echtgenoot en drie kinderen naar Frankrijk, in de omgeving van Bordeaux. Het succes maakte dat het gezin ondertussen is teruggekeerd.

Tegenwoordig is ook haar man Berry betrokken bij haar boeken. Onder het pseudoniem Escobar werken ze samen aan actiethrillers. Hun held heet Sil Maier, een vrijbuiters die de kick van de misdaad en de misdaadbestrijding nodig heeft om zichzelf enig bestaansrecht te geven. Verhoef schreef de eerste twee delen, *Onrust* en *Onder druk*, alleen. *Ongenade*, verschenen in 2008, is het slotdeel van de Sil Maiertrilogie, hoewel het einde van het boek suggereert dat er nog een vervolg kan komen.

Of ze nu onder eigen naam schrijft of samen met haar man als Escobar, Esther Verhoef heeft in goed zeven jaar tijd een miljoen thrillers verkocht. Zowel Escobers actiethrillers als haar meer psychologische misdaadverhalen zijn vaardig geschreven en geplot en werden diverse keren genomineerd voor prijzen voor het spannende boek. Bovendien heb je het gevoel dat er nog groeipotentieel in Verhoef/Escobar zit. Het lijkt erop dat ze nog maar net begonnen is en dat er nog veel fraais kan volgen.

John Vervoort

DE BOEKEN VAN ESTHER VERHOEF EN ESCOBER
VERSCHEENEN BIJ UITGEVERIJ ANTHOS.

▶ bracht. In de loop van de dag voer ik die correcties in de computer in. En 's avonds begin ik verder te schrijven.

Het schrijven gaat heel fragmentarisch, en allesbehalve plotgedreven. Een verhaal bedenk ik nooit van tevoren. Het begint met een gedachte, een emotie, een dialoog. En dan komt het verhaal vanzelf. Ik raak nooit in de problemen, ondanks al die losse eindjes. Wat een verhaal voor mij nodig heeft, is toewijding. Je personages moeten steeds in je achterhoofd zitten, ook tijdens een interview of een promo-moment, het geheel moet blijven draaien, ook als je niet daadwerkelijk aan het schrijven bent.

In België domineren Vlaamse thrillerauteurs de bestsellerlijsten. Hoe komt het dat Belgen geen Nederlandse thrillers lusten, en omgekeerd?

VERHOEF: Die vraag houdt me wel bezig, maar een sluitend antwoord heb ik nooit gevonden. Ik heb in Frankrijk gewoond, en je merkt toch wel dat de Belgische cultuur al iets van dat Franse in zich heeft. Belgen zijn bijvoorbeeld al een stuk hoffelijker in de omgang dan Nederlanders. Al zijn de verschillen voor mij, als Brabantse, vermoedelijk al wat minder aan de orde dan bij mijn 'Hollandse' collega's.

Tegelijkertijd zal ook de maatschappelijke context wel een rol spelen. Belgen zijn meer bezig met binnenlandse politiek, en dat sijpelt ook in de boeken door; voor een Nederlander is dat te exotisch. Of dat ook omgekeerd zo werkt, weet ik niet. Waarschijnlijk is de taal de grootste spelbreker: Belgen en Nederlanders hebben toch een andere manier van verwoorden, ook op papier.

In Nederland heb ik een Aspe-status, maar in België is dat niet aan de orde. We lezen elkaar eigenlijk niet, al worden mijn boeken in België wel verkocht. Volgens de Belgische verdeler zelfs erg goed, dat wil zeggen: voor een Nederlandse schrijver.

Je doortocht in Brugge moet daar iets aan veranderen?

VERHOEF: Het zou mooi zijn, natuurlijk, maar het is niet mijn opzet. Ik ben sowieso graag in België. Met een aantal Belgische thrillerschrijvers heb ik ook regelmatig contact. In Brugge was ik nog nooit eerder geweest, dus dat werd hoog tijd.

Vind je jezelf een thrillerauteur? Kun je met dat label leven?

VERHOEF: Terecht vind ik het niet: ik heb vooral nog veel meer dierenboeken dan thrillers geschreven, schrijf kortverhalen in diverse genres, ben columnist voor het magazine *Margriet*. Ik ben een schrijfster, punt. In Nederland is de afgelopen jaren wel een nieuwe soort thriller ontstaan die immens populair is, vooral bij vrouwen. Ik ben, samen met schrijfsters als bijvoorbeeld Simone van der Vlugt en Saskia Noort het uithangbord van dat genre. Het zijn thrillers die meer naar de roman neigen, voortgedreven door de personages, hun psychologie en ontwikkeling, en niet gedicteerd door een hardcore plot. Het zijn dus geen detectives of *polars*. Je begint vanuit de psychologie van gewone mensen, vrouwen doorgaans, die in een extreme situatie terecht komen. Helden hoeven ze niet per se te worden. In mijn boeken lopen amper politiemannen rond, dat zegt toch genoeg?

Het zijn deze thrillers die in de bestsellerlijsten belanden. Mijn vier solothrillers *Rendez-vous*, *Close-up*, *Alles te verliezen* en *Déjà vu* hebben meer dan een miljoen exemplaren verkocht en staan meestal langer dan een jaar in de bestsellerlijsten. De eerste druk van *Déjà vu* haalde 125.000 exemplaren. Saskia Noorts *De eetclub* verkocht er alleen al 450.000. Waanzinnige cijfers zijn dat.

Vallen kleppers als Stieg Larsson en Dan Brown dan niet in die categorie?

VERHOEF: Larsson is natuurlijk een buitencategorie. Maar in zijn Millenniumtrilogie gaat het toch ook om meer dan de plot alleen. Wat je in de ban houdt, is de ontwikkeling en het trauma van

'Als iemand de Escoberboeken van mij en mijn man met *Matroesjka's* zou vergelijken, zou dat een groot compliment zijn.'

heldin Lisbeth Salander. Je ziet in Nederland de genres verder naar elkaar toe schuiven. De populaire literaire romans in Nederland bevatten vaak thrillerelementen: *twists* en plotwendingen worden steeds belangrijker. *Het dinervan* Herman Koch is daarvan een voorbeeld. Nog duidelijker: Peter Buwalda, die met zijn debuut *Bonita Avenue* is genomineerd voor zowel de Gouden Strop, een thrillerprijs, als de Libris Literatuurprijs.

Je schrijft onder de naam Escober ook thrillers in samenwerking met Berry Verhoef, je man.

VERHOEF: We hebben er vier geschreven, de Sil Maiertilogie – *Onrust*, *Onder druk* en *Ongenade* – en *Chaos*, die gaat over een soldaat met een posttraumatisch stresssyndroom. Met die Escobers is iets vreemds aan de hand. Drie ervan zijn voor de Diamanten Kogel genomineerd, *Onder druk* heeft de Diamanten Kogel zelfs gewonnen, maar mijn solothrillers worden bij jullie niet genomineerd. Misschien hebben de Vlaamse juryleden een grotere hang naar thrillers met een complexe plot en een strakkere schrijfstijl en spreken de Escobers hen daarom meer aan?

Waarin zit hem dan het verschil met een solothriller?

VERHOEF: Berry is meer een rationele plotbouwer, ik schrijf eerder intuïtief, fragmentarisch. Met mijn stukken gaat hij aan de slag, daar bouwt hij een plot omheen. We schrijven nooit tegelijkertijd. 's Ochtends, wanneer ik ga slapen, vindt Berry mijn kopij op de keukentafel. Hij past ze aan, breidt ze uit, schrijft ze naar een volgende situatie toe, en van daar pak ik het weer over. Ik zal niet boos worden als hij kritiek heeft of een passage verbetert. We inspireer elkaar, weten dat we naar hetzelfde einddoel toewerken.

Wie zijn je grote voorbeelden?

VERHOEF: *Doodsangst* van Greg Iles is wat mij betreft de beste thriller ooit geschreven. John Fullerton, een Britse ex-oorlogscorrespondent, met wie ik nog een poos heb gecorrespondeerd, lees ik ook graag, vanwege zijn stijl en engagement. Lee Child las ik graag, tot ik tijdens de research voor mijn eigen werk ontdekte dat bepaalde details in zijn boeken niet klopten. Ik hecht veel belang aan realisme. Als er in mijn boek een auto opgeblazen wordt, wil ik eerst weten hoe je dat precies doet.

In *Déjà vu* zitten passages over genetische manipulatie, in *Chaos* is de hoofdpersoon een Bosniëveteraan. Vooral dat laatste is in Nederland een heikel thema geweest. Zie je jezelf als een geëngageerde schrijfster?

VERHOEF: In Frankrijk stuitte ik op een Bosniëveteraan die vanuit België naar Frankrijk verhuisd was. Gevlucht, eigenlijk. Hij kampte met een zwaar posttraumatisch stresssyndroom en werd voor dorpsgek aangezien. We hadden toen al enkele vrienden die met een Bosniëtrauma kampten en nergens terecht konden. Het greep me aan dat het verhaal van die mensen zo lang taboe is gebleven. Zeker in de nasleep van de gebeurtenissen in Srebrenica. Wie ervoor uitkwam dat hij het er moeilijk mee had, was in de ogen van de samenleving en het leger een watje. Dat onrecht heeft me diep geraakt. De onwetendheid ook. De Balkanoorlog, Afghanistan, het lijkt van hieruit ver weg, maar je haalt de oorlog naar binnen via hulpverleners en militairen die getraumatiseerd terugkeren. Het raakt ons allemaal. Het was mijn drive om *Chaos* te schrijven. En goed, het eindresultaat is evengoed een vette thriller, maar je bereikt er meer mensen mee dan met een dik non-fictieboek over dezelfde kwestie.

De boeken die onder je eigen naam verschijnen, krijgen het label literaire thriller mee. Hecht je daar veel belang aan?

VERHOEF: De uitgever kent dat label toe, zodat de lezer weet waar hij aan toe is. In Nederland is de 'literaire thriller' intussen duidelijk ingeburgerd als apart genre. Voor de lezer is het een label – geen kwaliteitslabel! – zodat hij weet waaraan hij zich kan verwachten. Hardcore thrillerlezers die een puzzelachtige plot willen, weten inmiddels dat ze daarvoor niet bij de literaire thriller moeten zijn. Literaire thrillers draaien immers om het personage en worden door de personages voortgedreven.

Kenmerkt een 'gewone' thriller zich dan per definitie door een gebrek aan karaktertekening?

VERHOEF: Nogmaals: het zijn genre aanduidingen en geen kwaliteitslabels. Het een sluit het ander niet uit. Je weet dat je met een literaire thriller safe zit als je van meer uitgediepte personages houdt.

Zouden de Belgische lezers dat onderscheid ook maken?

VERHOEF: Dat hangt van de inspanningen van Belgische uitgeverij af. In Nederland hebben uitgeverij dat onderscheid in het leven geroepen, niet de schrijvers of de lezers.

In Vlaanderen heeft elke stad haar eigen detective, zo lijkt het wel. Is dat in Nederland ook zo?

VERHOEF: Natuurlijk is Baantjers De Cock vergroeid met Amsterdam. Vier van mijn acht thrillers spelen zich voor een deel af in mijn geboortestad Den Bosch. Maar het gegeven van 'elke stad haar

detective' lijkt me typisch Vlaams. Niet alleen in de boeken, trouwens. Ik ben een grote fan van *Matroesjka's*, een misdaadreeks die zich grotendeels afspeelt in het Antwerpse.

Wat spreekt je daarin dan zo aan?

VERHOEF: Alles. De research is zo goed, de vertolkingen zijn subliem. Simon de Waal, een rechercheur moordzaken die ook scenario's en thrillers schrijft, raadde me de serie aan als researchmateriaal voor *Ongenade*, waarin vrouwenhandel aan bod komt. Ik was meteen verkocht. Ook door het taaltje: *den Eddy* en *den Danny* op stap in *Aantwaarpe*, heerlijk *ofwa*? Een paar van die Antwerpse zinnnetjes heeft intussen zijn weg gevonden naar het jargon van ons gezin. Wat zo knap is, is dat je als kijker begint mee te leven met de personages, ook al weet je dat het gewetenloze criminelen zijn. Dat dubbelzinnige weet de serie perfect te vatten. Berry en ik spelen er ook mee in onze boeken. Hoeveel rek zit er op de sympathie die je als lezer voor een *bad guy* kunt opbrengen? Als iemand onze Escobers met *Matroesjka's* zou vergelijken, zou dat voor ons een groot compliment zijn.

Zijn er plannen voor verfilmingen?

VERHOEF: We zijn druk in bespreking over de verfilming van twee romans, zowel solo als Escober. Handtekeningen zijn nog niet geplaatst. Eerst moet je kijken of je op één lijn komt over hoe een en ander moet worden vertolkt. Interesse om mijn boeken te verfilmen is er genoeg, maar je wilt toch dat het met kennis van zaken gebeurt. De gesprekken met producers en scenaristen zijn alleszins volop aan de gang, maar ik kan er weinig over kwijt. Je moet het vel van de beer ook niet verkopen voor je hem geschoten hebt, hé.

Keer je ooit terug naar de non-fictie?

VERHOEF: Ik heb niet het gevoel dat ik de non-fictie ooit heb losgelaten. Nog steeds doe ik meticulous research bij de voorbereiding van een nieuw boek. Het werkt ook omgekeerd. Terwijl ik vroeger dierenboeken schreef die 'aan de oppervlakte kwamen', schreef ik 's nachts aan mijn eigen projecten. Thrillers, maar ook columns en kortverhalen.

Verschillen die laatste erg van je thrillerwerk?

VERHOEF: Vier verhalen zijn net voor het eerst gebundeld onder de titel *Nouveau riche & andere spannende verhalen*. Alle vier draaien ze om relaties. Kortverhalen geven je de kans om eens iets nieuws te proberen. Speeltuintjes zijn het, en kweekvijvers. Soms blijven personages uit een dergelijk verhaal me bij en komen ze later, in gewijzigde vorm, in een van mijn thrillers terecht.

Kun je al iets kwijt over je volgende boek?

VERHOEF: Alleen dat het heel dik wordt. Veel lezers zeggen me dat ze mijn boeken in één ruk uitlezen, op een dag tijd. Ik wil ze nu graag iets geven waar ze minstens een week zoet mee zijn. Ik zit nu aan 450 pagina's, en heb het gevoel dat ik nu pas op de helft zit. Al zal de tekst sowieso nog door een stevige *kill your darlings*-fase moeten. Over het verhaal wil ik niets kwijt. Uit bijgeloof. En bescherming. Als ik nu zou zeggen waar het over gaat, krijgt het hele schrijfproces al zo'n definitieve sturing waar ik kregelmatig van word. Om nog te zwijgen van de vragen die de pers erover zou gaan stellen. Het verhaal gaat zo zijn eigen leven leiden nog voor het geschreven is. Dus dat tere begin moet ik nu beschermen, bemoeiden. Maar maak je geen zorgen: het wordt een echte Esther Verhoef.

Zou je ooit een verhaal kunnen schrijven dat in België speelt?

VERHOEF: Dat doe ik nu al. *Onrust* speelt zich voor een deel af in België. Ik ben er graag, ik verheug me op het bezoek aan Brugge. Misschien zie ik in de stad van Aspe wel iets dat zich vastzet in mijn hoofd, dat later in een boek opduikt. (*lacht*) ☒

ESTHER VERHOEF IS ZONDAG 26 JUNI EREGAST VAN POIROT IN BRUGES – KNACK THRILLERFESTIVAL, IN DE BRUGSE STADSSCHOUWBURG. OM 15 UUR WORDT ZE GEÏNTERVIEWD DOOR JOHN VERVOORT IN DE THEATERZAAL, DAARNA IS ER EEN SIGNEESSIE.